NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Rok VII. **Kraków, niedziela 23 listopada 1924** **Nr. 263**

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i adm[illegible]w, Orzeszkowej 7. Nr. telefonu 279. — [illegible] w Warszawie Nr. 141.128 [illegible]080.
Wszelkie [illegible] [illegible]ać **wprost** do Administracyi. Kom[illegible]yi **nie będą** uwzględnione. Rękopisów [illegible] Za inseraty Redakcya nie odpowiada.
Redaktor naczeln[illegible] [illegible]yjmuje **od 12 do 1** w południe.

Cena Numeru **15** groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3·40, kwrt. Zł.10·20
w Krakowie z odnoszeniem do domu „ „ 3·60, „ „ 10·8[illegible]
Na prowincyi: z przesyłką pocztową „ „ 4·20, „ „ 12·60
Zagranicą: z przesyłką pocztową „ „ 7·00, „ „ 21·00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0·10, wiersz. milimetr. 1-szp. Zł. 0·15. nadesłane Zł. 0·40, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście Zł. 0·60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0·75. gra[illegible]acye Zł. 8·—, inseraty zamiejscowe o **50**%, zagraniczne o **100**% droższe.

Samorozbrojenie.

Kraków, 22 listopada

(Th) Dosłownie tak: samorozbrojenie.

Na półwyspie skandynawskim jest ono teraz w pełnym toku. Dania je przeprowadzi, zdaje się, bez wielkich wstrząśnień, chociaż należy się liczyć z mniej lub więcej stanowczą opozycyą senatu, t. z. Landtingu. W Norwegii również widoki przeprowadzenia samorozbrojenia są bardzo dobre. A nareszcie w Szwecyi na razie idzie spór o olbrzymią redukcyę liczebnego stanu armii, — do jednej trzeciej obecnego jej stanu.

Mamy zatem do czynienia ze zupełnie nowym eksperymentem w dziedzinie dążeń pacyfistycznych: Narody zaczynają składać broń, na którą i tak w godzinie poważnego niebezpieczeństwa zdać się nie mogą. Bo też tak jest w istocie: małe państwa, a tak samo średnio-wielkie, nie mogą nigdy mieć tyle broni, ażeby mogły ze spokojem patrzeć w przyszłość. Niezwykle rozsądna argumentacya p. Rasmussena, socyalistycznego ministra wojny w Danii, jest istotnie tak przekonywująca, że jest zupełnie niemożliwem oprzeć się jej żelaznej logice. Gdyby nawet nie było żywych przykładów z ostatniej wojny światowej, w której to uzbrojona Belgia została w ciągu kilku zaledwie tygodni przez olbrzyma niemieckiego zmiażdżoną, toby rzeczywiście sama logika życiowa zmusiła normalny ludzki mózg do konkluzyi p. Rasmussena.

Rzecz jest zupełnie jasna: państwa mają wprost przyrodzony obowiązek dbania o swoje bezpieczeństwo. Zatem muszą być przygotowane do samoobrony na wypadek ataku ze strony sąsiadów. Obowiązek ten nie może być zaniedbany. Ale spełnienie go jest ogromnie kosztowne. Musi tedy w pewnej chwili budzić się refleksya, czy też istnieje jakakolwiek możliwość osiągnięcia tego bezpieczeństwa. Taka refleksya nasuwa z natury rzeczy — rachunek cyfrowy. A ten nieomylny i nieubłaganie — prawdziwy sprawdzian mówi bardzo wyraźnie, bardzo jasno i prosto: nie ma [illegible]abego żadnej możliwości stać się tak moc[illegible], jak mocny. Trzy miliony ludzi nie ostaną się nigdy przeciw trzydziestu milionom.

Dawniej, kiedy to rzemiosło wojenne było przedsiębiorstwem czysto romantycznem, kiedy to zapał i osobista odwaga mogły się stać decydującym czynnikiem na wojnie, zdarzyły się — acz nieliczne w historyi — wypadki, kiedy liczebnie słabi dokonywali cudów bohaterstwa i odnosili zwycięstwo wobec liczebnie silnych. Takimi cudami idej wej siły były walki Greków przeciw Persom, walki Makkabeuszów przeciw Syryjczykom. Można wyszperać jeszcze kilka takich wypadków w dziejach ludzkości. Te rzadkie wypadki zwycięstwa wysokiego idealizmu nad brutalną siłą można prawdopodobnie także tłómaczyć realnie wedle prawideł — militarnych. Ale przypuszczając, że one są istotnie czystem zwyciężaniem — że tak powiemy — ciała przez duszę, to jednak były możliwemi wtedy, kiedy osobiste walory walczącego miały możność pełnego uwydatniania się.

Teraz jednak wszystko się zmieniło — maszyna działa wszechwładnie, a człowiek, obsługujący tę maszynę, tylko w małej mierze przyczynia się do jej skutecznego działania. Już Napoleon mawiał z właściwym mu cynizmem, że Pan Bóg zawsze jest ze silniejszemi armatami. A od czasów Napoleona mechanizacya wojny jeszcze stokroć więcej się udoskonaliła. Na przyszłą wojnę zapowiadają technikę, która będzie wymagała wyłącznie nieskończenie dużo funduszów pieniężnych, a może chyba jeszcze dużej dozy zdolności — trucicielskich, nadużywających czystej nauki chemicznej. A wtedy wojna, okrutniejsza i stokroć piekielniejsza, aniżeli kiedykolwiek, zupełnie pozbawioną będzie cech romantycznych, poza romantycznem unoszeniem się w powietrzu. Gdzież tedy „rycerskość“, tak pieszczotliwie hodowana i wzruszająco opiewana, znajdzie pole do popisu? Gdyby się nawet wszyscy jenerałowie świata dawali „po rycersku“ posiekać — jak to u nas nieraz bywa! — ażeby dać młodemu pokoleniu jaśniejszy przykład odwagi i bohaterstwa, to jednak to wszystko na wypadek poważnego niebezpieczeństwa nic nie pomoże.

Pan Rasmussen argumentuje z żelazną logiką: przyznana i okazana słabość jest w takim wypadku pewniejszą bronią, aniżeli udawana siła. Czy nie ma bezwarunkowo racyi? Czy z takiego, jasnego rozumowania nie musi wyniknąć prosta konkluzya: — a zatem precz z udawaną siłą, kosztowną i nie skuteczną? Zdaje się, że do tej konsekwencyi ostatecznie dojść się musi. Podziwienia godną jest tylko moralna odwaga rządu duńskiego do przyznania się do swojej naturalnej słabości. Narody skandynawskie, które nowe tory teraz pokazują ludzkości, nie potrzebują naturalnie się obawiać, że je ktoś posądzi o brak bohaterstwa. Zdaje się, że dużo bardziej bohaterskich, wojowniczych i rycerskich narodów Europa nie zna.

Naturalnie — półwysep skandynawski jest w tej chwili w lepszym położeniu, aniżeli inne narody i państwa w środkowej lub wschodniej Europie. „Es kann der Beste nicht im Frieden leben, wenn es dem boesen Nachbar nicht gefaellt“, mówi słusznie poeta niemiecki. A takich „złych sąsiadów“ jest niemało jeszcze na świecie. Dlatego też nie jest łatwą decyzya naśladowania państw skandynawskich dla tych narodów, które mają tego rodzaju „złych sąsiadów“.

Jednej rzeczy jednak żądać można od wszystkich państw razem i od każdego z osobna: poważnego zastanowienia się, czy stare metody zapewnienia sobie bezpieczeństwa nie są wogóle już przestarzałe. Tak, jak zarzucono ostatecznie stalowe hełmy i pancerze, jako nie dające żadnej pewności, jako, raczej, ciężkie przeszkody i zawady we walce, tak trzeba będzie z czasem zarzucić karabiny i armaty, a nawet floty napowietrzne i łodzie podwodne. A dojdzie się do tego, że się nareszcie wymyśli rzecz niezmiernie prostą, mocno wypróbowaną w życiu ludzkiem: sądownictwo międzynarodowe. Trzeba przecież dojść do prostej przesłanki, że państwo jest wprawdzie niezmiernie wysokim stopniem ludzkiego zrzeszenia się dla celów najwyższego stopnia etycznego i intelektualnego rozwoju ludzkiego, ale ono nie jest fetyszem. Ono jest ludzkim organizmem — powiedzmy: nadorganizmem! — a jako taki podlega ludzkiej etyce. A ludzka etyka nie zna już rozstrzygania sporów za pomocą gwałtów, tylko za pomocą prawa.

Mówią, że protokół genewski się chwieje. Gdyby tak było, to chyba ten, któryby się stał winnym złamania tego dzieła rozsądku i etyki musiałby być przez historyę napiętnowanym jako największy wróg ludzkości.

Przykład Skandynawii bowiem świadczy dobitnie o jednej conajmniej prawdzie, że ludzkość już jest dojrzałą do zdrowego rozsądku i etycznego odczucia i pojmowania współżycia międzynarodowego. Lat temu dwadzieścia bowiem byłby taki eksperyment duński szyderczo wyśmiewany. Dziś chylą czoła przed nim w najgłębszej czci.

— Pomiędzy mocarstwami nastąpiło porozumienie co do tego, że w Pekinie będą prowadzone rokowania, w celu zażądania od nowego rządu chińskiego odpowiednich gwarancyj.

Bolączki naszej polityki kolejowej

Przemówienie posła Sommersteina w sejmowej komisyi komunikacyjnej

Sin. Warszawa. (Telefonem) Na wczorajszem posiedzeniu sejmowej komisyi komunikacyjnej wygłosił przeszło 1½-godzinne przemówienie poseł Sommerstein, omawiając obszernie kolejową politykę taryfową. Zwraca uwagę, że należy zerwać ze szkodliwym systemem taryf łamanych i lokalnych, a wprowadzić taryfę ogólną zróżnicowaną i umożliwić przekazywanie zapłaty należytości za przewóz do stacyi odbiorczej, co łącznie z taryfami ulgowemi ułatwi eksport. Należy uwzględnić potrzebę stworzenia tranzytu, które na terenie państwa prawie że zanika.

W kwestyi dostaw kolejowych wytyka mowca nieporządki i nadużycia odpowiednich referentów w min. kolei, którzy prowadząc politykę rozwojową odrzucają oferty stałych, solidnych firm żydowskich, a przyjmują ze stratą dla skarbu oferty droższe od ludzi nie posiadających ani pieniędzy ani materyałów, którzy zatem za odpowiedniem wynagrodzeniem wykonanie zamówień powierzają firmom żydowskim nie uwzględnionym przy ogłoszeniu konkursu. W związku z tem domaga się mowca większego urentownienia kolei.

W sprawach personalnych skarży się mowca na nierównomierne traktowanie pracowników kolejowych. Żydzi z odpowiednimi kwalifikacyami nie są przyjmowani na aspirantów, do tego stopnia, że w obrębie 3 małopolskich dyrekcyi znajduje się zaledwie 1 Żyd-aspirant.

W dalszym ciągu omawia pos. Sommerstein sprawę „Ruchu“ Towarzystwa dla sprzedaży gazet na dworcach, króte prowadzi politykę rozwojową w stosunku do pism żydowskich przez eliminowanie ich ze sprzedaży. Co do „Orbisu“ domaga się, ażeby spółka ta pieniądze za sprzedane bilety w krótszym czasie niż dotychczas odprowadzała do kas kolejowych.

W końcu porusza mowca sprawę zniżki osobowej taryfy, wprowadzenia biletów rocznych i półrocznych, zniżenia cen w wagonach sypialnych i restauracyjnych i wnosi odpowiednie rezolucye.

Premier Thugutt rozpoczyna prace nad uregulowaniem

kwestyi mniejszości narodowych.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Sprawy mniejszości narodwych w województwach wschodnich, załatwieniem których zajmowała się dotąd t. zw. komisyi czterech, przejdą obecnie w ręce wicepremiera p. Thugutta. — Istniejąca dotąd komisya czterech zostanie w tych dniach zlikwidowana, a wicepremier Thugutt dobierze sobie rzeczoznawców dla sprawy mniejszości narodowych, z którymi w najbliższych dniach rozpocznie prace w kierunku uregulowania stosunków w województwach wschodnich.

Czy poseł St. Grabski obejmie tekę

w obecnym gabinecie?

Sin. Warszawa (Telefonem) Jak wiadomo w czasie pierwszej próby rekonstrukcyi gabinetu prem. Grabskiego była mowa o wejściu do gabinetu posłów Thugutta i St. Grabskiego. Obecnie po objęciu przez p. Thuoutta teki, mówi się coraz bardziej o ustąpieniu min. Miklaszewskiego i objęcia teki przezeń piastowanej przez posła St. Grabskiego.

Zgon komendanta wojsk angielskich w Egipcie.

Rząd egipski wobec zamachu. — Zamach powstał na tle agitacyi z powodu Sudanu.

Londyn, 21. 11 PAT. Z Kairo donoszą, że głównodowodzący angielski Lee Stack, który został onegdaj ciężko ranny, wczoraj w nocy po operacyi zakończył życie.

Prasa konserwatywna domaga się od rządu energicznych kroków. „Daily Telegraph“ woła pod adresem rządu Baldwina: nie mamy czasu na słabość. Trzeba działać i to natychmiast. „Daily Ekspress“ żąda cofnięcia deklaracyi niepodległości Egiptu z r. 1922.

* * *

Londyn, 21. 11 PAT. Biuro Reutera donosi, że rząd egipski zamierza podjąć energiczne kroki przeciwko sprawcom zamachu w Kairo. Podnoszą, iż z powodu Sudanu prowadzona była gwałtowna agitacya, jednak rząd egipski powinien był tej akcyi zapobiedz.

Kairo, 21. 11 PAT. Reuter. Zaglul pasza był przyjęty przez króla Fuada, następnie odbył konferency z ministrami, wkońcu konferował z lordem Allemby.

Flota angielska w Aleksandryi.

Londyn, 21. 11 PAT. Reuter. Daily Ekspress donosi, że rząd angielski postanowił część floty znajdującej się obecnie koło Malty wysłać do Aleksandryi.

Nota rządu angielskiego do Egiptu.

Wiedeń, 21. 11 PAT. Wien. Allg. Ztg. donosi z Londynu: Gabinet zamierza podjąć energiczne kroki przeciw rządowi egipskiemu. Jak donoszą pisma angielskie, postanowił gabinet wystosować do rządu egipskiego notę, domagającą się natychmiastowego zastanowienia propagandy antyangielskiej oraz znacznego odszkodowania za zamordowanie gubernatora Lee Stecka. Dzienniki oczekują dalszych kroków rządu przeciw Egiptowi.

Francya wobec stanowiska Anglii w sprawie protokołu genewskiego.

Paryż, 21. 11 PAT. Matin dowiaduje się, że na konferencyi, jaką odbył Herriot na Quai d'Orsay z Leonem Bourgeois, Briandem i Paul Boncourem rozpatrywano sytuacyę, jaka wytworzyła się na skutek żądania Anglii, aby na grudniowej sesyi Rady Ligi narodów nie rozpatrywano sprawy protokołu genewskiego. Dziennik dodaje od siebie, że teza francuska pozostaje nadal niezmieniona. Zdaniem dziennika nie jest jeszcze [illegible] wykluczona ratyfikacya protokołu genewskiego przez Włochy, Japonię, a w końcu przez Anglię.

Paryż, 21. 11 PAT. Ere Nouvelle omawiając notę angielską, domagającą się odroczenia dyskusyi w Radzie Ligi narodów nad protokołem genewskim pisze: Jest rzeczą widoczną, że bez przystąpienia do protokołu dominiów i Stanów Zjednoczonych, a więc całego świata anglosaskiego protokół ten istnieć nie może. Jest tedy rzeczą ważną — pisze dziennik — aby Francya zbył pospiesznie i nieoględnie nie niszczyła systemu istniejących sojuszów, oraz nie pozbywała się możliwości zawierania nowych sojuszów, zarysowujących się w chwili obecnej.

Dodatkowy budżet na r. 1924 przyjęty w komisyi w 3 czytaniu.

Sin. Warszawa (Telefonem) Na wczorajszem posiedzeniu sejmowej komisyi budżetowej przyjęto w 3 czytaniu budżet dodatkowy ministerstwa spraw wojskowych. W czasie głosowania kluby lewicowe głosowały za budżetem. W dyskusyi nad budżetem dodatkowym min. skarbu po przemówieniu pos. Diamanda, Sommersteina i Romockiego wstawiono kwotę 300,000 zł na ewentualne pokrycie roszczeń o odszkodowanie dotychczasowych pracowników w przemyśle spirytusowym w związku zorganizowaniem państwowego monopolu spirytusowego.

Następnie przyjęto w 3-ciem czytaniu cały budżet dodatkowy na rok 1924, który w przyszłym tygodniu wejdzie na plenum sejmu.

Kongres eserów rosyjskich w Cieszynie czeskim.

Sin. Warszawa (Telefonem) Przedstawiciele PPS pos. Czapiński, Niedziałkowski i p. Hołówko wyjechali do Cieszyna czeskiego na kogres rosyjskiej partyi socyalno-rewolucyjnej. Na kongresie tym wygłosi znany przywódca eserów Czernow referat o sytuacyi w Rosyi.

Międzynarodowy kongres socyalistyczny.

Sin. Warszawa (Telefonem) W maju lub czerwcu przyszłego roku odbędzie się w Marsylii międzynarodowy kongres socyalistyczny, poświętony sprawie walki z komunistami. W lutym odbędzie się zjazd egzekutywy międzynarodowej.

Ustawa o przymusowym spoczynku niedzielnym na Litwie.

Sin Warszawa (Telefonem). Jak donoszą z Kowna na ostatniem posiedzeniu sejmu litewskiego przyjęto w 3-ciem czytaniu ustawę o przymusowym spoczynku niedzielnym i w święta chrześcijańskie. Tylko w szkołach żydowskich pozwolono na nauczanie w niedzielę.

W związku zakcyą protestującą społeczeństwa żydowskiego, władze litewskie przeprowadziły szereg rewizyi wśród kupców żydowskich i w redakcyi „Jüdische Stimme“.

Rozłam we włoskiej partyi liberalnej.

Rzym, 21. 11 PAT. Między komitetem naczelnym stronnictwa liberalnego i zwolennikami Giolittiego z jednej strony a zwolennikami Salandry z drugiej strony wybuchł konflikt, który doprowadzi prawdopodobnie do rozłamu w partyi liberalnej we Włoszech.

Liberali przeciw faszystom.

Rzym, 21. 11 PAT. Izba wczoraj kontynuowała dyskusyę nad polityką wewnętrzną. Deputowany Solari z grupy Giolittiego wygłosił przemówienie, w którem motywował opozycyjne stanowisko jego grupy wobec rządu. Posłowi Solariemu przerywali kilkakrotnie posłowie większości, jednak spokoju nie zakłócono i posłowie faszystowscy wysłuchali przemówienia do końca. Po skończeniu przemówienia Orlando podszedł do Solariego i uścisnął mu dłoń.

Hiszpanie cofają się ustawicznie

Madryt, 21. 11 PAT. Walki w Marokku odbywają się przy nieustających ulewnych deszczach. Ostatnio wojska hiszpańskie wycofały się z Xeruta do Sukelarba.

Rewizya protokołu genewskiego wstępem do ogólnej konferencyi rozbrojeniowej?

Londyn, 21. 11 PAT. Wolff. Według doniesień z Waszyngtonu, w zapowiadanej przez Anglię rewizyi protokołu genewskiego upatrują w Ameryce pierwszy krok przygotowawczy do zwołania ogólnej europejskiej konferencyi dla rozbrojeń przy udziale przedstawicieli wszystkich państw.

Dr. Hantke o wynikach akcyi Keren Hajessod w Małopolsce wschodniej.

Interwiew „Nowego Dziennika"

Kraków, 21 listopada.

Onegdaj członek Kom. Wykon. org. syon. Dr. Hantke wracał przez Kraków do Berlina ze swej podróży popagandystycznej dla Keren Hajessod z Czerniowiec i Lwowa. Jednemu z redaktorów naszych udzielił przywódca syonistów niemieckich wywiadu w sprawie ostatniej propagandy na Keren Hajessod we wsch. Małopolsce.

Dr. Hantke oświadczył:

W Czerniowcach byłem przeszło tydzień, we Lwowie trzy tygodnie.

„Z wyników pracy jestem nadzwyczaj zadowolony. Zastałem we Lwowie znakomity nastrój dla sprawy syonistycznej i pracowników z całym zapałem sprawie oddanych. Nietylko wśród przywódców organizacyi syonistycznej, ale wśród ogółu ludności, z którą miałem sposobność zetknąć się na całym szeregu zgromadzeń i zebrań w ciągu mego trzechtygodniowego pobytu."

Obecnie nadeszła chwila, aby wybrnąć ze skutków fatalnego okresu inflacyi, a rosnące z dniem każdym zrozumienie sprawy syonistycznej zamienić w czyn.

Dzięki znacznemu zasileniu aparatu urzędniczego przy biurze Keren Hajessod we Lwowie akcya organizacyjnie stanęła na wyżynie zadania. To też Keren Hajessod mimo ciężkiej sytuacyi gospodarczej osiągnie z pewnością kontyngent, odpowiadający sile liczebnej żydostwa wsch. Małopolski i wielkim potrzebom odbudowy Palestyny wskutek zwiększonej imigracyi.

Jednak i Fund. Narodowy zachowa w pełni swą popularność i nie dozna uszczerbku wskutek akcyi na Keren Hajessod. Obie akcye muszą pójść równorzędnie.

* * *

RUCH MŁODZIEŻY, ORGANIZOWANIE CHALUCÓW i przygotowywanie ich dla pracy na roli powinno w stopniu o wiele znaczniejszym niż dotąd skupić wszystkie odłamy org. syonistycznej bez różnicy na wewnętrzne stanowisko partyjne.

ORGANIZACYA sama musi się stanowczo wzmocnić a w szczególności muszą się znaleźć drogi, aby zrównoważyć ujemny objaw, który powstał wskutek wystąpienia federacyi „Hitachduth" z organizacyi krajowej. Ogólni syoniści, Hitachduth i Mizrachi muszą zespolić swe wysiłki. U przywódców wszystkich tych grup znalazłem nastrój przychylny dla tej sprawy.

Wracając do sprawy Keren Hajessod chciałbym jeszcze podkreślić, że praca tak została zorganizowaną, iż członkowie biura lwowskiego będą mogli przynajmniej raz na kwartał na dłuższy czas odwiedzić główne miasta prowincyi i tam akcye zorganizować.

Wyniki akcyi we Lwowie są bardzo zadowalające.

* * *

Dr. Hantke informował się z kolei o stanie akcyi na Keren Hajessod w zach. Małopolsce i wyraził nadzieję, że i tu akcya zorganizowana zostanie wkrótce celowo, sprężyście, wytrwale i wydajnie.

Akcya Keren Hajessod w Małopolsce zachodniej

W piątek dnia 7 bm. przybył do Łańcuta delegat Centralnego Komitetu „Keren Hajessod" w Warszawie p. M. Finkelstein, celem przeprowadzenia akcyi na Fundusz Podwalin. Wieczorem tegoż samego dnia odbyła się w lokalu Organ. Syon. pierwsza narada, na której p. Finkelstein w słowach krótkich, lecz porywających wyłuszczył cel swego przybycia i szczegółowy plan pracy.

Nazajutrz wygłosił p. Finkelstein dwa referaty: pierwszy — na temat „Zadania młodzieży syonistycznej w chwili obecnej", a drugi wieczorem w sali kahału na temat: „Obecna sytuacya w Palestynie". Przemówienia p. Finkelsteina wywarły na słuchaczy głębokie wrażenie.

W niedzielę przystąpiono do praktycznej pracy w której brali czynny udział pp. Dr. L. Markel, Dr. D. Lottringer, Dr. M. Kneppel, S. Grünbaum, S. Meisel, M. Halpern, N. Mühlrad, Zawada, Kestenbaum, M. Kertman.

Ostateczny wynik jest nader pomyślny. Zebrano pokaźną sumę, z której część uiszczono gotówką, a resztę w wekslach krótkoterminowych.

— — — — — — — — — —

Obecnie bawi p. M. Finkelstein w Sanoku, a stamtąd, po zakończeniu akcyi wyjeżdża do Rymanowa i Gorlic".

———o-o———

DROBNE WIADOMOŚCI ŻYDOWSKIE.

ZJEDNOCZENIE STRONNICTW ARABSKICH. Z Jerozolimy donoszą o rokowaniach, wszczętych między partyą nacyonalistyczną i partyą chłopską a egzekutywą palestyńskiego kongresu. Rokowania mają na celu stworzenie jednej wielkiej partyi arabskiej.

PROF. HERBACZEWSKI znany uczony litewski i bojownik o równouprawnienie mniejszości narodowych na Litwie opuszcza Litwę. Na łamach kowieńskiej, żydowskiej „Jüdische Stimme" wystąpił prof. Herbaczewski z oświadczeniem, że reakcyoniści litewscy zmuszają go do opuszczenia ojczyzny.

TRAGICZNY ZGON UCZONEGO ŻYDOWSKIEGO. Podczas katastrofy automobilowej w Paryżu został zabity znany żydowski bakteryolog dr Szeinis, który zajmował wybitne stanowisko w instytucie Pasteura. Dr. Szeinis był przewodniczącym „Ortu" we Francyi. Tragiczny zgon dra Szeinisa wywołał powszechny żal wśród Żydów Francyi.

PROF. OTTO WARBURG wyjechał po dłuższym pobycie w Europie do Palestyny, celem ponownego objęcia kierownictwa rolniczej stacyi eksperymentalnej Organizacyi syon. w Athlith.

KONFERENCYA SYONISTÓW NIEMIECKICH odbędzie się 28-31 grudnia we Wiesbaden.

NOWY BANK W PALESTYNIE. W Hajfie stworzono nowy bank „Palestine Mercaubile Bank". Kapitał zakładowy banku wynosi 25,000 f. szt.

PRZECIĘTNA SUMA MIESIĘCZNYCH WPŁYWÓW na rzecz „Keren Hajessod" wynosi ostatnio 36,000 f. szt.

Bezwstydny rumuński urzędnik celny

P. Michał Margulies poważny obywatel krakowski wracał w nocy z wtorku na środę z Rumunii do Polski. Na granicy rumuńskiej Grigore Ghica Voda poddano go rewizyi granicznej. Naprzód badano bagaże, a później podjęto rewizyę osobistą. Urzędnik celny nie znalazł niczego, coby się nie zgadzało z zapodaniami p. Marguliesa. Poddano wreszcie rewizyi osobistej i żonę p. Marguliesa. I to jest w porządku, bo na to pozwalają przepisy.

Ale teraz rozpoczyna się bezwstyd rumuńskiego urzędnika celnego, który zamiast oddać rewizyę osobistą kobiety—kobiecie, mimo protestów męża sam ją przeprowadził i to w sposób tak cyniczny, że nie nadaje się wprost do opublikowania.

Rumunia jest naszym sprzymierzeńcem. Możeby nasze Min. Spraw Zagranicznych zwróciło właściwym władzom rumuńskim uwagę na to skandaliczne nadużycie władzy urzędnika celnego.

O odprawianie modlitw w pociągach

Interwencya „Koła Żydowskiego".

W ostatnich czasach zdarzają się coraz częściej wypadki szczególnie w okręgu Krakowskiej Dyrekcyi kolejowej, że funkcyonaryusze kolejowi zabraniają podróżującym Żydom odprawiania modlitwy w pociągach. Ostatnio zaszedł nawet "wypadek na przestrzeni Kraków—Tarnów, że konduktor kolejowy zerwał przemocą Żydowi „tefilin" z głowy. Postępowanie takie sprzeciwia się obowiązującym u nas ustawom zasadniczym, gdyż art. 111 Konstytucyi wyraźnie postanawia: „Wszyscy mieszkańcy Państwa Polskiego mają prawo wolnego wyznawania zarówno publicznie jak prywatnie swej wiary i wykonywania przepisów swej religii lub obrządku, o ile to nie sprzeciwia się porządkowi publicznemu, ani obyczajności publicznej".

W sprawie tej interweniował wczoraj z ramienia Koła Żydowskiego p. poseł Stempel u prezesa Krakowskiej Dyrekcyi kolejowej p. Prachtla-Morawińskiego, z którym omówił całą sprawę, względnie nieporozumienie wynikłe z fałszywej interpretacyi dwóch okólników wydanych w tej sprawie przez Ministerstwo kolei.

Otóż okólnikiem z dnia 5 listopada 1923 M. K. Ż. wyraźnie zezwala Żydom na odprawianie modlitwy w pociągach, a to po myśli wyż cyt. art. 111 Konstytucyi, zaś okólnik tegoż Ministestwa z dn. 21 lipca 1924 zabrania Żydom przy modlitwie obnażania lewego ramiona w sposób obrażający obyczajność publiczną. Ten to drugi okólnik fałszywie interpretowany przez organy wykonawcze doprowadził do zupełnego zabronienia Żydom modlitwy w pociągach.

Na skutek tej interwencyi wyda dziś p. prezes Dyrekcyi Krakowskiej okólnik do swych podwładnych organów, w którym będzie wyraźnie powiedziane, że wolno podróżującym Żydom odprawiać modlitwę w pociągach z tem, że przy zakładaniu rzemienia (Tfilin) na rękę, obnażona ręka winna być nakrytą bądź talesem lub też inna szatą.

Proces przeciw zamachowcom węgierskim

Przed budapeszteńskim sądem okręgowym, rozpoczęła się rozprawa przeciw 7 zamachowcom, którzy w ostatnich kilku latach wykonali cały szereg zamachów w różnych miejscowościach na Węgrzech. Przywódcą grupy zamachowców, a zarazem głównym oskarżonym jest 24 letni Marffy, z zawodu urzędnik bankowy. Wiek reszty członków grupy nie przekracza wieku ich przywódcy. Zamachowcy ci wykonali w r. 1922 zamach na miejskie kasyno w Elisabetstadt, gdzie padło 8 osób przeważnie Żydów. Pozatem zawiera akt oskarżenia zarzuty w sprawie nieudałych zamachów na konsulów czeskiego i francuskiego. Ogółem popełnili zamachowcy 8 zamachów bombowych, zakończonych śmiercią ofiar zamachów i 23 nieudałych zamachów. Po przesłuchaniu oskarżonych, którzy wypierają się winy, twierdząc, że poprzednie zeznania zostały wymuszone w areszcie śledczym nastąpiło przesłuchanie poszkodowanych. Straszny widok przedstawiają osoby, których zamachy uczyniły kalekami. Silne wrażenie wywarło przybycie na salę sądową 64-letniego lekarza dr. Maurycego Marosa, który stracił w czasie zamachu lewą nogę i jest obecnie zupełnie niezdolny do pracy. Poszkodowani przedstawiają w szczegółach wypadki, które poprzedziły zamach. Rozprawa potrwa kilka dni.

Z operetki.

„Marietta“ Kolla (dyryg. p. Wesby).

Wbrew ustalonej już tradycyi sumiennego przygotowania dotychczasowych operetek — nowość powyższa nie mogła się poszczycić tą wielką zaletą. Prawdopodobnie wykonawcy wyczuli instynktownie słabości tej operetki i nie mogli znaleść odpowiedniego „nastawienia“ do utworu; toteż tempo i humor pozostawiały nieco do życzenia, choć wątpliwą jest rzeczą, czy najlepsze wykonanie potrafiłoby zatuszować braki tej Mariety. Ani humor p. Pilarskiego jun., ani bardzo znaczne, z warszawska nieco przeholowane nagości niewieście w tańcach z akrobatyką nie zdołały wnieść świeższego, wesołego powiewu do nowości. Najlepszem z całości była bardzo sympatyczna gra pp. Czerneckówny i Pilarskiego, którzy w przymusowo narzuconych rolach fałszywej arystokracyi wydobywali trafnie prawdziwe akcenty dzieci z ludu. P. Horbowska nie wnosi na scenę żadnych specyalnych właściwości, którychby nasze panie z operetki nie posiadały. Pp. Wawrzkiewicz, Berski, Cybulski i Rewski starali się chwalebnie utrzymać operetkę na powierzchni, ale organiczne wady nie dadzą się usunąć najlepszą nawet formą. Miejmy nadzieję, że następna premiera lepiej się powiedzie.

Dr. A.

Ze sportu.

ZAGRANICA

Jugosławia. (Mistrzostwa). Gradjańsky—Concordia 8:2. Senzacyjne zwycięstwo. Concordia lepsza; zdeprymowana fałszywemi rozstrzygnięciami sędziego, mimo prowadzenia 1:0, traci ochotę do gry i pozwala przeciwnikowi na uzyskanie lekkiej wygranej. Hask—Sparta 2:1, Typografia—Croatia 2:0, Viktoria—Olimpia 1:1, Jugosławia—Soko 2:0, Belgrad—Jedinstvo 4:0.

Dania. AK. Boldkluben—Boldkluben 93 1:1. Frem—Kopenhaga 2:1.

Szwajcarya. St. Gallen—Lugano 2:0, Veldthennu—Blue Stars 3:1, Winterthura—Zurych 3:0, Young Boys—Bazylea 2:0, Old Boys—Bern 0:0, Servette—Montreux 4:1.

Anglia. Ostatnie spotkania zmieniły zupełnie tabelę mistrzowską. Na pierwsze miejsce wysunął się Notts County, prowadząc 20 punktami przed Birmingham o tej samej ilości punktów, tylko różnicą bramek. Trzecie miejsce przypadło Westbromwich Albion 19 p. następnie idą: Sunderland 18, Huddersfield 17, New Castle 17, Aston Villa 17, Bury 17, Bolton Wanderers 16, Manchester City 16 Leedo United 16, Arsenal 16. W drugiej lidze prowadzą Manchester United i Derby County równą ilością punktów.

Z Austryi. Wieden, 15 listopada wypowiedziało wielu graczy kontrakty swoim klubom wobec zbliżającego się końca roku. Również i kluby wypowiedziały kontrakty graczom, którzy pobierają zbyt wysokie gaże lub też wogóle nie nadają się na zawodowców. Gwiazdy footbalowe wysunęły przy odnowieniu kontraktów b. wysokie żądania, które kluby ze względów konkurencyjnych muszą przyjąć. Słabsi gracze stracą swój „zawód“ i staną się prawdopodobnie przymusowo „amatorami“. Na skutek tego proponują ogólnie utworzenie formalnej giełdy sportowej, na którejby mogli „pracodawcy“ kluby angażować „rzemieślników“ graczy. Byle handel szedł.

Grossmana, sędziego wiedeńskiego, wyeliminowały wszystkie kluby I. ligi.

Austryacki Zw. p. n. wydał odezwę do graczy, klubów i publiczności w sprawie zachowania się na boisku.

Francuski Związek p. n. ubezpieczył własnym kosztem wszystkich sędziów od wypadków i na życie. Wiele mówiący objaw!

Szwedzi, w czasie pobytu we Włoszech urządzili zawody w hokeyu na lodzie z Włochami. Mimo, iż w drużynie szwedzkiej występowali jedynie footbaliści, a nawet tacy, którzy nigdy jeszcze w hokey nie grali i reguł nie znają, udało się jej pokonać Włochów w stosunku 6:0. Zasługę w zwycięstwie ma Kock, który okazał się niezrównanym na lodzie. Zawody odbyły się w medyolańskim pałacu lodowym wobec licznie zebranej publiki.

Szwedzi grają w niedzielę z Niemcami w Duisburgu.

Drugi wypadek śmierci sędziego na boisku zdarzył się w ciągu ostatnich sześciu tygodni w Anglii.

Szwajcarya stara się za wszelką cenę utrzymać amatorstwo. Ostatnio Związek p. n. uznał gracza von Arxa jako zawodowca i zdyskwalifikował go od udziału we wszelkich klubach footbalowych. Klub zaś, do którego von Arx należał utracił wszelkie punkta z zawodów w których wymieniony brał udział.

Hamburg. Hamburg—Berlin 3:1.

Światowy program zimowy: 12—15 stycz. Praga: Mistrzostwo Europy w hokeyu, 25 stycz. Berlin Mistrz. Europy w jeździe sztucznej, 31 stycz. Berlin: Mistrz. Europy w jeździe pań, 7—8 luty St. Moritz: Mistrz. Europy w jeździe szybkiej, 14—15 luty Wiedeń: Mistrz. świata w jeździe sztucznej dla panów i parami, 21—22 luty Krystyanja: Mistrz. świata w jeździe szybkiej.

Podziękowanie.

Niniejszem poczuwamy się do miłego obowiązku złożenia publicznie serdecznego podziękowania p. G. Spiererowi, dyrektorowi zakładu wychowawczego sierót żydowskich w Krakowie przy ul. Dietlowskiej, za jego pełną poświęcenia pracę w tejże instytucyi. Od listopada 1919 r. a więc przez przeciąg 5-ciu lat pracował bez wytchnienia około reorganizacyi wewnętrznej zakładu i jeżeli dzisiaj pod względem wychowawczym zakład wspomniany stoi na wyżynie europejskiej, jest to jedyną i wyłączną zasługą p. Spierera, który może z dumą spoglądać na swoje dzieło.

Róża Rockowa przew. **Dr. med. Rafał Landau** zast. przew.

Dr. Maurycy Epstein sekretarz

Kraków, dnia 21 listopada 1924 r.

15-letni Jubileusz „Makkabi“.

Komunikat.

Wydział Ż. K. S. Makkabi zawiadamia tą drogą swych członków i członkinie, że uroczystości jubileuszowe z okazyi 15-letniego istnienia klubu odbędą się w sobotę dnia 6. grudnia br.

Program uroczystości stanowią:

1) **Uroczysty Bankiet Jubileuszowy** w salach Starego Teatru o godzinie 7 wiecz. przy współudziale reprezentantów władz politycznych, gminnych i sportowych, instytucyi społecznych i sportowych, delegacyi towarzystw, prasy etc.

2) **Jubileuszowy Raut w sali Saskiej** o godzinie 11 wieczór.

Zaproszenia zostaną rozesłane pocztą. Uprasza się jednak wszystkich członków i przyjaciół klubu w Krakowie, w Polsce i zagranicą o łaskawe zapodanie swych adresów (w razie nieotrzymania zaproszeń przez przeoczenie lub z nieznajomości adresu) i zawiadomienie co do ewentualnego swego przybycia.

Członkowie i członkinie, chcący wziąć udział w Uroczystym Bankiecie Jubileuszowym raczą zaopatrzyć się wcześniej w bilety wstępu (Drukarnia przemysłowa, Zielona 7).

Apelujemy do wszystkich naszych członków i przyjaciół, ażeby z okazyi 15-lecia klubu okazali przez gremialne uczestnictwo w uroczystościach jubileuszowych swe przywiązanie do barw i pracy klubowej. Jesteśmy przekonani, że z okazyi ponownego wejścia do klasy A. obchód 15-lecia będzie dla wszystkich członków, którzy aktywnie i moralnie działali w klubie od czasu jego założenia, stanowił faktycznie prawdziwą i pamiętną uroczystość.

4327 **Wydział Ż. K. S. Makkabi.**

Z kraju.

AGITACYA POGROMOWA „PROFESORA“ JAKSE-CHAMCA. Osławiony żydożerca Jakse-Chamiec odbywa obecnie „tournee“ po kresach. Ostatnio był w Augustowie, gdzie otwarcie nawoływał do pogromów. Żydzi augustowscy zwrócili się o interwencyę do posła Farbsteina. Jednocześnie przyjechała do Warszawy delegacya z Grodna, zaniepokojona przyjazdem tam Jakse-Chamca. W związku z tem pos. Farbstein interweniował u dyrektora departamentu bezpieczeństwa publicznego, któremu przedstawił rozpowszechniane przez Chamca ulotki, podburzające przeciwko ludności żydowskiej. Pos. Farbstein prosił o zakazanie Chamcowi wygłaszania referatów „naukowych“. Po zapoznaniu się z całym materyałem obciążającym dyrektor obiecał telegraficznie zakazać występy Chamca w Grodnie.

ANITA MUELLER NIE OTRZYMAŁA WIZY DO POLSKI! DLACZEGO? Towarzystwo opieki nad dziećmi i sierotami w b. Kongresówce zaprosiło w swoim czasie do Polski znaną działaczkę w dziedzinie opieki nad sierotami wojennemi panią Anitę Müller z Wiednia. Wskutek tego, iż pani Anita Müller nie otrzymała wizy na przyjazd do Polski — tymczasowo odłożona została przewidziana akcya.

PAN SEKRETARCZYK HULA DALEJ! „Głos Poznański“ donosi: Istnieje w Poznaniu indywiduum, które jest hańbą Poznania, które naszemu miastu wstyd przynosi i dobre jego imię nadweręża. Osobistością tą jest p. Sekretarczyk, szef sekcyi doraźnej faszystowskiej „Ligi obrony wiary i Ojczyzny“, który tak działa w myśl zasad wiary chrześcijańskiej, tak wzniośle miłość Ojczyzny pojmuje, iż w grubą sękatą lagę zbrojny uwija się po naszem mieście i kogo tylko spotka, kto ośmieli się różnić od niego wyznaniem lub narodowością, tego chrzci pałką i tą też drogą utwierdza go w polskości. Dnia 18 bm. znowu popołudniu Sekretarczyk napadł na rogu ulic Pocztowej i Św. Marcina p. Fajblowicza i bez najmniejszego powodu pobił go dotkliwie.

KRONIKA.

Kraków, 22 listopada

DZIS ODCZYT n. t.: „ZMIERZCH KULTURY ZACHODU A ŻYDOSTWO“.

Dziś w sobotę, dnia 22 listopada odbędzie się w wielkiej sali kahału odczyt dra Ozyasza Herschdörfera n. t. „Zmierzch kultury Zachodu a żydostwo“ (Na marginesie dzieła Spenglera). Jak wskazują podane niżej tezy będzie odczyt ze wszech miar ciekawym ze względu na filozoficzne ujęcie, jakoteż z powodu przedstawienia problemu, podniesione go przez Spenglera w odniesieniu do żydostwa. Tezy odczytu są następujące:

1) Ewolucya racyonalizmu (od Kartezyusza do Monistów),
2) Kryzys światopoglądu racyonalistyczne go (Zmechanizowanie duszy współczesnej, Ignoramus et Ignorabimus, powrót do Damaszku, „Zjawiska“ metapsychiczne),
3) Struktura społeczno-gospodarcza (kapital i praca, Marx i rewizyoniści, nieudały experyment sowiecki, kryzys demokracyi),
4) Spenglerowska morfologia historyi (teorya i krytyka).
5) Kultura Faustowska (metamorfozy pojęć estetycznych) (od Quattrocenta do Expresyonistów) znaczenie kultury wschodu dla rozwoju kultury Faustowskiej).
6) Ex Oriente Lux (rola Żydostwa w odrodzeniu kultury ogólno-ludzkiej.

Początek o godzinie 7 i pół wiecz.

—o:o—

— SZKOLNICTWO DOKSZTAŁCAJĄCE W KRAKOWIE. Wczoraj odbyło się pod przewodnictwem wiceprezydenta miasta Rollego posiedzenie wydziału miejscowego dla szkół zawodowych dokształcających, na którem uchwalono przedłożyć kuratoryum okręgu szkolnego krakowskiego wnioski w sprawie obsadzenia opróżnionych posad kierowników szkół zawodowych dokształcających. Następnie wizytator inż. Kwieciński złożył sprawozdanie o obecnym stanie szkół dokształcających w Krakowie. Sprawozdanie wykazało bardzo pomyślny i szybki rozwój tych szkół. W bieżącym roku szkolnym otwarto w Krakowie 19 szkół dokształcającących — w tem 12 szkół zawodowych męskich, 2 zawodowe żeńskie, 3 handlowe męskie, 1 handlową żeńską i 1 przemysłowo-handlowa żeńska. Do tych szkół zapisało się na bieżący rok szkolny 5400 młodzieży, a mianowicie uczniów 4270, uczenic 1130. — Do szkół zawodowych względnie przemysłowych męskich wpisało się 3770 uczniów, a to: z działu metalowego 1470, odzieżowego 1246, przemysłu drzewnego 503, budowlanego 300, drukarskiego 71, z różnych zawodów 180. Do szkół zawodowych dokształcających żeńskich 919 uczenic, w tem z działu krawieckiego 520, bieliźniarskiego 243, modniarskiego 129, z różnych zawodów 27. Do szkół handlowych uczniów 500, uczenic 211. Stan liczebny nauczycieli wynosi ogółem 228 osób, w tem 19 kierowników. Po przeprowadzonej dyskusyi przyjęto Sprawozdanie do wiadomości i uchwalono szereg wniosków, dotyczących szkolnictwa dokształcającego.

Nowe szczegóły o gospodarce w Polskim Banku handlowo-przemysłowym.

Ciekawe zeznania świadków w procesie przeciw dyr. Wandzlowi. — Oskarżony — niedoszłym posłem endeckim. — Dlaczego Wandzel nie chciał kandydować przeciw Witosowi?

W dalszym ciągu rozprawy przeciw dyr. Wandzlowi, toczącej się w krakowskim sądzie okręgowym, zeznawało kilku nowych świadków, z których pierwsza część, tj. trzej reemigranci z Detroit w Stanach Zjedn. zeznawali zgodnie z poprzednimi świadkami, przedstawiając agitacyę Wandzla i jego stosunki majątkowe w Ameryce. Wszyscy ci świadkowie podali, że Wandzel zapewniał ich, że złożone przez nich pieniądze będą kapitałem żelaznym i oddane zostaną do ministerstwa skarbu w Warszawie, zaś interesy banku będą prowadzone pieniądzmi, wpłacanemi przez klientów w Polsce. Zgodne te zeznania złożyli Stanisław Szary, Jan Majcher i Jan Węcław. Nasatępny świadek Klukacz podał szczegóły, że Wandzel wyjeżdżając w roku 1912 z Krakowa do Ameryki został świadkowi winien 4 tysiące koron, których dotąd nie zwrócił.

Przesłuchano jeszcze świadka dra Wytrwała, b. referenta w ministerstwie skarbu, na okoliczności towarzyszące uzyskaniu koncesyi na bank przez dyr. Wandzla. Świadek ten nic nie wiedział o tem, jakoby dyr. Wandzel otrzymał instrukcyę, że cały kapitał zakładowy trzeba złożyć w markach polskich.

Po przerwie dalszy ciąg rozprawy zajęło przesłuchanie dra Mieczysława Nartowskiego, lekarza który znał Wandzla jeszcze przed wyjazdem jego do Ameryki i wystawił mu pochlebne świadectwo jako bezinteresownemu podówczas działaczowi w organizacyach społecznych, prowadzonych przez świadka. Dr Nartowski podał następnie cały szereg szczegółów, dotyczących działalności oskarżonego po przybyciu do Krakowa przyczem stanowczo twierdził, że Wandzel przybywszy po raz pierwszy w dniu 8 maja 1921 r. do świadka pokazał mu plik banknotów 1000 i 500-dolarowych w łącznej sumie około 80 tysięcy twierdząc, że to jest jego majątek oraz, że pieniądze przeznaczone na bank ma w domu. Świadek często udzielał Wandzlowi rad co do przedsięwzięć pieniężnych, przyczem słysząc o poleceniu ministerstwa, by kapitał zakładowy był złożony w markach polskich, radził oskarżonemu zmienić dolary przeznaczone na kapitał akcyjny, zaś własne dolary zatrzymać i ryzykować ewentualny ich spadek. W okresie organizowania banku świadek zwracał Wandzlowi wielokrotnie uwagę na zły dobór ludzi, gdyż widział, że w banku źle się dzieje, że nikt nic nie robi, że klientów niema, a kiedy świadek chciał wymienić tam pożyczkę „Odrodzenia“, nie chciano jej przyjąć, podczas gdy w innych bankach to uskuteczniono. O fatalnych stosunkach w banku przekonał świadka również fakt, że zamówiono zbyt dużo druków, a o wydrukowanych statutach spółki, które zajmowały całe stosy aż do sufitu, oświadczył świadek, że starczą na 100 lat. Wszystko to działo się zdaniem świadka bez wiedzy dyr. Wandzla. Dr Nartowski wyrażał się bardzo ujemnie o b. dyrektorze Srokowskim i obecnym dyrektorze Klimczaku, przyczem na zapytanie obrońcy dra Goldblatta podał, że Klimczak zażądał od Wandzla w okresie przedwyborczym do Sejmu kwoty 25 milionów mp. (w październiku 1922 r.) na akcyę wyborczą endecyi, przyczem podawał, że jest kasyerem i mężem zaufania tej partyi i nakłaniał Wandzla do kandydowania do Sejmu przeciw kandydaturze pos. Witosa. Świadek odradzał jednak Wandzlowi tego wskazując, że nie wypada kandydować przeciw Witosowi, od którego Wandzel otrzymał koncesyę na bank. Zdaniem dra Nartowskiego dyr. Klimczak czuł złość do Wandzla za odmówienie tej subwencyi na wybory, gdyż wygrażał się mu, że tego pożałuje. I faktycznie w niedługi czas potem Wandzel pożałował, gdyż został aresztowany. Po wypuszczeniu na wolność Wandzel miał raz wyrazić się do świadka, że musi zginąć, gdyż Klimczak podczas aresztowania mówił „per ty“ do prok. Sozańskiego, a na zapytanie prok. Schwarza świadek podał bliższe okoliczności przedstawione mu w tej sprawie przez dyr. Wandzla. Mianowicie kiedy w czasie rewizyi przy aresztowaniu Wandzla prok. Sozański wziął jakiś akt, chcąc go zabrać z sobą, dyr. Klimczak miał odezwać się do niego: „zostaw to mnie, bo mi to potrzebne“, na co prok. Sozański oddał odnośny akt Klimczakowi. Pozatem wspomniał świadek, że z ust żony Klimczaka słyszał, iż mąż jej ma wpływ na prok. Sozańskiego i na sąd, a nadto, że dr Szpon, doradca prawny banku pośredniczył między dyr. Wandzlem a dyr. Klimczakiem już po wypuszczeniu Wandzla o ugodowe załatwienie sprawy, przyczem zapewniał, że dzięki stosunkom dyr. Klimczaka cała sprawa będzie umorzona. Świadek jednak odradził dyr. Wandzlowi takiej ugody, wskazując mu, że nie powinien darować pół rocznego kryminału. Na zapytanie wotanta sso. dra Markiewicza, czy świadek nie odświeżył w swej pamięci tych wszystkich szczegółów po przeczytaniu broszury, wydanej przez dyr. Wandzla, a zawierającej całą obronę tegoż, dr Nartowski podkreśla, że zeznaje tylko według swego przekonania i najlepszej wiedzy, aczkolwiek broszurę dyr. Wandzla pod tytułem „Kilka lat mego życia“ czytał.

Obrońcy dr Goldblatt i dr Klimecki zażądali dokładnego protokołowania zeznań świadka, jako klasycznego, przyczem zapowiedzieli, że na dzisiejszej rozprawie poproszą o odczytanie protokołu i ewentualne jego uzupełnienie.

Znawcy bankowi dyr Walczak i dyr. Przygrodzki uzgodnili już swą opinię i przedłożą ją w poniedziałek trybunałowi we wspólnym obszernym memoryale.

Na dzisiejszej rozprawie przesłuchany będzie dyr. Klimczak. Rozprawa przeciągnie się do połowy następnego tygodnia.

Pięć lat więzienia za zabicie brata.

Wczoraj zakończyła się w krakowskim sądzie okręgowym V-ta kadencya sądów przysięgłych rozprawą przeciw Tomaszowi Orwidowi (lat 45), oskarżonemu o bratobójstwo. Dnia 15 marca br. obwiniony w karczmie pod Chełmkiem posprzeczał się ze swym bratem Franciszkiem, a po wyjściu z karczmy obaj wszczęli bójkę, w czasie której Franciszek najpierw kilkakrotnie uderzył brata. Tomasz w przystępie wściekłości przebił brata swego nożem, kładąc go na miejscu trupem

Na wczorajszej rozprawie po przesłuchaniu oskarżonego i świadków oraz wywodach, sędziowie przysięgli 9 głosami zatwierdzili pytanie w kierunku zbrodni zabójstwa. Na podstawie tego werdyktu trybunał skazał Orwida na 5 lat ciężkiego więzienia z twardem łożem co miesiąc i ciemnicą w rocznicę zbrodni.

Przewodniczył sso. dr Morus, wotowali sso. dr Czuma i Konopacki, oskarżał prok. Szwakopf, bronił adw. dr Lewartowski.

O komunizm i szpiegostwo.

W Warszawie toczy się w Sądzie okręgowym interesująca sprawa, interesująca ze względu na sposób powstania i zbudowania jej. Na ławie oskarżonych zasiadło 11 osób znajdujących się pod zarzutem przynależenia do organizacyi komunistyczno szpiegowskiej, a mianowicie: Moszek Finkelstein, Abram Liberman, Mojżesz Szternberg, Szlama Hendler, jakób Zygelman, Józef Lenger, Izrael Bajn, Szlama Rozenberg, Chackel Kruk, Jakób Wajchman i Pinkus Minc. Według aktu oskarżenia, zbudowanego na podstawie doniesień prowokatora-konfidenta Mordki Bekermana, mieli oni należeć „do komunistyczno szpiegowskiej organizacyi Bethamidrasz“ (!?), subwencyonowanej przez sowiety, która według dalszych meldunków Bekermana połączona została za pośrednictwem córki rabina z Końskiej Woli Łacy Wildman z „I. K. P.“ czyli — według wyjaśnień Bekermana — „Idisze Komunistysze Poalej-Syonisten“ (?). Działalność swą oskarżeni mieli rozwinąć w lubelskiem D. O. K. A. sprawa powstała mniej więcej tak:

W czerwcu 1922 r. zgłosił się do dowództwa D. O. K. w Lublinie Bekerman i oświadczył, że należy do organizacyi komunistyczno- szpiegowskiej pod wymienionemi wyżej nazwami. Jednocześnie B. zaproponował swoje usługi do wykrycia owej organizacyi, przyczem podał, że musiałby dla uskutecznienia celu być przyjętym pozornie na kancelistę D. O. K., by w ten sposób odegrać

odpowiednią rolę w organizacyi.

Bekerman został przyjęty i po krótkim czasie podał znajdujących się na ławie oskarżonych jako członków czynnych owej organizacyi. Część z nich zaresztowano w Lublinie, część w Łodzi, a pozostałych w Warszawie w cukierni przy ul. Karmelickiej nr. 27.

Nikt z oskarżonych do winy się nie przyznaje. Jedynie oskarżony Wajchman przyznaje się do przynależności do organizacyi młodzieży komunistycznej „Kombund".

Kilku zaś oskarżonych, którzy w czasie badania ich przez sędziego śledczego Luksemburga w defenzywie, przyznali się do stawianych im zarzutów, oświadczają, że zeznania owe wymuszono od nich w defenzywie systematycznem biciem i znęcaniem się nad nimi.

Dla charakterystyki osoby Bekermana godzi się jeszcze dodać, że był on już karanym półtorarocznem więzieniem za szantaż i łapówkę.

— PODCZAS DZISIEJSZEGO NABOŻENSTWA w Templu przy ulicy Podbrzezie wygłosi kazanie rabin Dr Thon (godz. 9½).

— O GODZINY OTWARCIA SKLEPÓW SPOŻYWCZYCH. Jak wiadomo, magistrat dostosował w swoim czasie otwieranie sklepów do 8-godzinnego dnia pracy w ten sposób, że sklepy galanteryjne otwierane są od godziny 9 do 1-szej i od 3 do 7mej wieczorem, zaś spożywcze od 8 do 1-szej i od 3 do 6tej. Ze strony kupców i konsumentów dochodzą nas liczne skargi, że sklepy spożywcze zamykane są zbyt wcześnie, wskutek czego rzesze pracowników, opuszczające o godzinie 6 biura, nie mogą zaopatrzyć się w prowiant w sklepach spożywczych i zmuszeni są przepłacać towar w handelkach śniadankowych. Byłoby wskazanem, aby władze przemysłowe w interesie konsumentów przesunęły godzinę otwarcia sklepów spożywczych od godziny 4 do 7-mej wieczór.

— CENY TARGOWE w dniu wczorajszym były następujące: Nabiał: 1 litr mleka zbieranego 28—30 gr, niezbieranego 35—40 gr, śmietany słodkiej 60—65 gr, kwaśnej 1,60 do 2 zł, 1 kg masła 4.20—5 zł, sera 80—90 gr, kopa jaj 12—12.60 zł, sztuka 20—22 gr., Drób: kura 4—7 zł, kaczka 4—6 zł, gęś 6—10 zł, indyk 8—12 zł, Jarzyny: 1 kg ziemniaków 11—12 gr, buraków 18—20 gr, marchwi 12—15 gr, czosnku 1.50—2 zł, kopa kapusty 5—8 zł, karpiel 10—15 gr, kalarepa 10—20 gr, kalafior 0.50—1.50 zł. Owoce: 1 kg jabłek krajowych 0.50—1.20, zagranicznych 1.60—1.80 zł., gruszek krajowych 60 gr do 1 zł, deserowych 1.40—1.60 zł, śliwek suszonych 1.20—1.80 zł, moreli suszonych 3.60—4.50 zł, cytryna 8—10 gr, 1 kg orzechów 1.60—1.80, winogron hiszpańskich 3—3.20 zł.

— WYSTAWA AUKCYJNA W DOMU ARTYSTÓW. We czwartek dnia 20 bm. otwartą została w Domu Artystów przy placu św. Ducha Wystawa aukcyjna przedmiotów przeznaczonych na II. Aukcyę artystyczną. Wystawa ta obejmuje między innymi obrazy, z pośród których zwracają uwagę dzieła Matejki, Tondosa, Piątkowskiego, Stanisławskiego, Rembowskiego, K. Pochwalskiego, Jacka Malczewskiego, Wojciecha Kossaka, oraz wielu innych współczesnych artystów malarzy. Nadto znajdują się na Wystawie rzeźby, terakota, bronzy, antyki, oraz wyroby przemysłu artystycznego jak makaty, kilimy, gobeliny itp. specyalny dział tworzą sztychy zarówno współczesnych polskich jak i obcych grafików. Wystawa otwartą będzie do soboty włącznie codziennie od 10—1 i od 4—7, poczem w sobotę o godz. 4 popoł. rozpocznie się aukcya tych przedmiotów.

— SYTUACYA W RUCHU ŚWIATOWYM POALE-SYON A WIDOKI PRACY PALESTYŃSKIEJ. Pod powyższym tytułem wygłosi dziś w sobotę du. 22 listopada o godz. 7-mej wieczór przy ul. Zielonej 8, referat p. B. Mathin z Warszawy. Wstęp za zaproszeniami, które się wydaje na sali. Wszystkich członków partyi Poale Syon i sympatyków zaprasza Komitet lokalny.

— ESPERANTO W POLICYI. Komenda policyi przeprowadza statystykę funkcyonaryuszów policyi łącznie z urzędnikami służby wewnętrznej znających język esperanto, uczących się go lub chcących się go nauczyć. Stoi to w związku z mającym się odbyć kongresem wszechświatowej ligi policyjnej.

— PRZYTRZYMANIE ZNANYCH WŁAMYWACZY. Dnia 18 11. 1924 przytrzymany został przez tutejsze organa śledcze sprawca włamania do restauracyi Kubiego przy ulicy Gertrudy niejaki Majkowski Józef. Po ukończeniu dochodzeń zostanie on odstawiony do więzienia sądowego w Krakowie.

— W związku z włamaniem popełnionem ub. miesiąca w Przemyślu przytrzymani zostali przez tutejszą ekspozyturę śledczą znani włamywacze Górecki Józef, Gołębiowski Rudolf i Józef i Gawlik Władysław i odstawieni do sądu w Przemyślu, gdzie toczą się dalsze dochodzenia.

— NA GORĄCYM UCZYNKU. Aresztowano Antoniego Kępę (lat 32), rodem ze Skarzyska, Jadwigę Kowalik (lat 22) z Będzina i Ludwika Bamburę z Dąbrowy Górniczej, znanych złodziei sklepowych, którzy usiłowali skraść sztukę materyi wart. 300 zł w sklepie Monderera przy ulicy Grodzkiej w Krakowie.

— OKRADZIONA PRZEJEZDNA. Jankowska Zofia, urzędniczka, zamieszkała w Warszawie doniosła, że w czasie nadawania depeszy w urzędzie pocztowym przy ulicy Podwale w Krakowie skradziono jej z kieszeni płaszcza skórkową torebkę z drobną kwotą, biletem kolejowym z Rabki do Warszawy i innemi drobiazgami.

— W TRAMWAJU. Dawid Patz, kupiec z Trzebini doniósł do policyi, że w tramwaju na linii Nr 1 skradziono mu dnia 20 bm. paczkę 33 kg suszonych śliwek.

— TRAGICZNY WYPADEK. We czwartek przed południem jechał konno przez ulicę Królowej Jadwigi major Liszka, stacyonowany w Krakowie. Koń potknął się tak nieszczęśliwie, że major Liszka upadł i doznał złamania nogi. Zawiadomione wojskowe pogotowie zabrało nieszczęśliwego do szpitala wojskowego.

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI.

— Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO. Dzisiaj grany będzie „Idyota" Dostojewskiego. Efektowna ta sztuka ukaże się później dopiero we środę, jedyny raz w przyszłym tygodniu. Pod kierunkiem reżyserskim p. A. Piekarskiego dobiegają końca próby z obrazu dziejowego w 11 odsłonach Walewskiego, według Sienkiewicza pt. „Krzyżacy", który po dłuższych latach ukaże się w niedzielę po raz pierwszy. Układ sceniczny p. Piekarskiego odbiega nieco od dawnej formy tego widowiska, wydobywając zwłaszcza w końcowych scenach więcej efektu malowniczego. Role główne wykonają pp.: Klońska (Księżna Danuta), Mazarekówna (Jagienka), Lubieńska (Danusia), Kułakowski (Maćko z Bogdańca), Krasnowiecki (Zbyszko), Leszczyc (Jagiełło), Piekarski (Zygfryd de Löwe), Szymborski (Opat), Szymański (ks. Janusz), Leliwa (Sanderus) i i. Śpiewy odtworzą członkowie Towarzystwa oratoryjnego.

— BAGATELA. Nadzwyczaj interesująca sztuka Devala „Ukochany" koncertowo grana przez cały zespół artystów Bagateli powtórzoną będzie jeszcze tylko dwa razy na przedstawieniach wieczornych a to dziś i w niedzielę, poczem ustąpuje miejsca wesołej farsie pióra świeżej spółki autorskiej Arnolda i Bacha „Wstydliwy hulaka" z p. Dobrzańskim w roli tytułowej i jego reżyserya.

— OPERETKA NOWOŚCI RAJSKA. Dziś po poł. po cenach całkiem zniżonych „Pajacyk", w niedzielę popoł. „Czarodziejka karnawału" z Kramerówną, wieczorem codziennie „Marietta" z Czerneckówną i Horbowską. Wielki balet w parlarni opium", „Tango na głowach" z Nadieżdiną i Ciesielskim.

— IV-TY PORANEK SYMFONICZNY Z WALERYM BERDIAJEFFEM, słynnym dyrygentem odbędzie się w niedzielę dnia 23 bm. W programie Symfonia Patetyczna Czajkowskiego, oraz Tańce Połowieckie Borodina.

— BERTA KIURINA, jedna z najznakomitszych śpiewaczek w Europie, wystąpi w Krakowie pierwszy raz w niedzielę 23 bm. o godz. 8 wieczór.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Sobota: „Idyota".
Niedziela pop.: „Redukcya", wiecz. „Krzyżacy".

BAGATELA

Sobota pop.: „Pragnę potomka", wiecz. „Ukochany".
Niedziela pop.: „Pragnę potomka", wieczór „Ukochany".

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI"

Sobota pop.: „Pajacyk", wiecz. „Marietta" nowość.
Niedziela pop.: „Czarodziejka karnawału", wiecz. „Marietta".

TEATR ŻYDOWSKI

Sobota o godz. 7'30 wiecz.: „Ślepy Jidale", operetka.
Niedziela: o godz. 3'15 pop. „Serce macierzyńskie" (ceny zniż.), wiecz.: „Dla miłości".

REPERTUARY KIN KRAKOWSKICH

WARSZAWA: „Quo Vadis". W roli głównej E. Jannings.
REDUTA: „Na rozdrożu" (Dwa głosy), dramat francuski (nowość).
NOWOŚCI: „O czem się nie mówi".
WANDA: „O czem się nie mówi".
SZTUKA: „Królowa niewolników" w 2 seryach 12 aktach.
UCIECHA: „Złoty młodzieniec", dramat w 6 aktach z W. Gajdarowem w roli głównej.

NADESŁANE CZASOPISMA.

„Literarisze Bleter" Nr. 29 o następującej treści: Jidiszyzm — H. Sz. Kazdan, U Anatola France — L. B. Blumenfeld, Zasłużona nagroda Reymonta — J. J. Zyngera, Kain albo metafizyka pracy — J. J. Trunka, Dziennik żony Dostojewskiego. Dr. Zytłowski o prorokach, Recenzye — N. Weinika, List z Galicyi — L. Dreikurs, Z nowojorskiego artystycznego teatru, O kameralnych koncertach Engla, książki, wiadomości bibliograficzne, listy z prowincyi, notatki literackie et caet.

„Ilustrirte Woch" Nr. 46. Izrael Stern: Zakochany (na marginesie litewskich arabesek, Fredrik Nikander; Oczy Goduli (legenda szwedzka), Le garconne — ciąg dalszy powieści Margeritte, Abram Reizen: Dwie parki (humoreska), Peter Nansen: Maria (ciąg dalszy) Z. Szpiro: Słodsze córka mego rabina. Ze świata kobiecego, z teatru, koncertów, sportu Ponadto bardzo obfite i wcale znalcone ilustracye aktualne.

Przegląd gospodarczy

ILE POZOSTAJE NIEWYCOFANYCH BANKNOTÓW MARKOWYCH? Według wykazu likwidującej się P. K. K. P. dotychczas nie wymieniono jeszcze 4.773 miliardów marek polskich, co stanowi równoważnik — 2.650,000 złotych. Przypominamy, iż nie wymienione dotąd banknoty markowe zachowują swą wartość tylko do dnia 31 marca roku przyszłego, przyczem w dniu 1 grudnia rb. kasy skarbowe przestaną przyjmować marki do wymiany tudzież tytułem należności podatkowych; po tym terminie wymianę uskuteczniać będą wyłącznie oddziały Banku Polskiego i centralna kasa państwowa.

SPRAWA TRAKTATU HANDLOWEGO Z NIEMCAMI. Rokowania polsko-niemieckie, projektowane na dzień 12 listopada br. nie mogły być w terminie tym rozpoczęte z powodu choroby pełnomocnika Rzeszy v. Stockhammerna. Według ostatnich wiadomości stan zdrowia p. Stockhammerna nie pozwala jeszcze w tej chwili nawet w przybliżeniu określić, kiedy mogą być nawiązane te rokowania.

Dnia 10-go stycznia 1925 r. ur[illegible] jak wiadomo, zawarowana na rzecz P[illegible] w traktacie wersalskim klauzula naj[illegible]szego uprzywilejowania co do importu towarów polskich na obszar Rzeszy niemieckiej. Urzędowa agencya Wolffa zamieściła w swoim czasie w pismach niemieckich komunikat, zgodnie z którym poczynając od dnia 10go stycznia 1925 r. Niemcy przyznawać będą klauzulę największego uprzywilejowania tylko tym państwom, które takąż klauzulę Niemcom przyznają.

Z giełdy krakowskiej.

Kraków, 21 listopada.

Dla akcyj tendencya niejednolita, większość papierów wnieco zwyżkowo.

Waluty: N. Jork 5.10 i jedna czwarta do 5.20 i pół, Londyn 24.15—24.25, Zurych 100.30, Wiedeń 7.34 i pół, Paryż 27.60, Praga 15.60, Medyolan 22.85.

Akcye bankowe, handlowe i przem.:

	Transakcye 21 XI.	Transakcye 20 XI.
Polski Bank Przem. I-VII	0·32—0·33	0·33
Bank Hipoteczny	—	—
Bank Małopolski	—	0·38
Ziemski Bank Kredyt.	—	0·14—0·15
Powszechny Bank Kred.	0·06	—
Bank Komercyalny I—IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	—	—
Polskie Tow. Handl.	—	0·38
Handl. Sp. akc. „Impex“	—	—
„Pharma“ Mag. Jawornicki	—	0·30
Tow. han. Bracia Rolniecy	—	—
„Polski Glob“	—	—
Żegluga Polska	—	—
Zieleniewski I—IV	9·60—9·85	9·75
H. Cegielski, Poznań	0·51—0·58	0·53—0·54
Parowozy I—V.	—	—
„Automotor“ fabr. samoch.	—	—
„[illegible]“ fabr. masz. roln.	—	—
[illegible]ewskie Zakł. G. H.	—	—
„Tr[illegible]nia“ żel.	0·58—0·61	—
Zakłady amunic. „Pocisk“	—	1·00
„Górka“ fabryka cemen.u	16·30	16·25
Sier[illegible]kie Zak. Gór. S. A.	4·50—4·65	4·55—4·80
„[illegible]“ Tow. dla prz. gór.	2·45—2·60	2·45—2·35
Polska Nafta	0·64—0·66	0·65
„[illegible]“ Naft. Sp. akc.	—	0·38—0·37
„Okos“ T. A.	—	—
„Strug“ Przem. drzewny	—	0·80—0·75
„Pezet“ Powsz. zakł. bud.	—	—
Syndykat koszyk. Kraków	—	—
Fabr. przet. tł. w Trzebini	—	—
„[illegible]ot“ I—IV.	—	0·85
„Agrochemia“	—	—
„Krakus“ Przemysł spiryt.	0·74—0·75	0·74—0·75
Fabr. cukru w Chodorowie	5·15	5·15
Cukrownia Chybie I.	6·50—6·55	6·40
A. Piasecki	1·30—1·55	1·37
Fabr. porcel. w Ćmielowie	0·53—0·54	0·60
Kopal. w Sierszy I-IV	0·22	—
[illegible] W. Niemojowski	—	—
Fabr. kapeluszy w Myślen.	—	—

Wykrycie nowego spisku wojskowego w Grecyi.

Ateny, 21. 11 PAT. Rząd wpadł na trop nowego spisku wojskowego. W związku z tem aresztowani zostali dwaj generałowie i pewna liczba oficerów. Spisek zduszono w zarodku.

Ubiegłej nocy dokonano zamachu na generała Pangalosa. Zamach nie udł się. Spiskowcy znajdowali się szczególnie wśród oficerów garnizonu ateńskiego, w batalionie gwardyi republikańskiej oraz wśród załogi tanków. Spisek był skierowany przeciw powolaniu z powrotem do służby szeregu oficerów reakcyjnych oraz przeciw generałowi Condilisowi, byłemu ministrowi spr. wewnętrznych.

Rokowania handlowe francusko-niemieckie.

Niemcy cofnęli się w sprawie zniesienia taksy od importu do Francyi.

Paryż, 21. 11 PAT. Ambasador niemiecki von Hoesch odbył naradę z Seydou, członkiem delegacyi francuskiej do rokowań handlowych z Niemcami. Von Hoesch oświadczył delegatowi francuskiemu, że rząd Rzeszy zrezygnuje ze stawianego poprzednio warunku podporządkowania zawarcia układu handlowego, zniesieniu taksy 26 proc. od niemieckich towarów importowanych do Francyi. Jednocześnie ambasador niemiecki dał wyraz nadziei, że taksa ta zostanie w przyszłości przez komitet dla przelewu spłat zniesiona, jako środek nie dający się pogodzić z planem Davesa. W niemieckich kołach kierowniczych wyrażają przekonanie, że Reichstag nie mógłby ratyfikować układu handlowego, przewidującego utrzymanie w mocy taksy 26 proc. W kołach francuskich jednakże uważają, że rzeczą rządów obu krajów jest zawarcie układu handlowego, który następnie będzie mógł być przyjęty przez parlamenty tych krajów.

Paryż, 21. 11 PAT. Dziś rozpoczynają się po przerwie rokowania handlowe francusko niemieckie.

Generał niemiecki skazany za kradzież.

Lille, 21. 11 PAT. Wojskowy trybunał zasądził generała pruskiego Nathusiusa za kradzież naczynia kuchennego i zastawy stołowej wartości 500 franków na karę jednorocznego więzienia.

Berlin, 21. 11 PAT. Wczorajszy wyrok w sprawie generała Nathusiusa wywołał wielkie poruszenie w opinii niemieckiej. Psma poświęcają artykuły wstępne wyrokowi sądu w Lille. Berl. Tgbll. porównuje ten wyrok z wyrokiem w procesie Dreyfusa. Vorwaerts zauważa, że wyrok ten może przyczynić się u obu stron do wzbudzenia rozgoryczenia.

Bez maski.

Monachium, 21. 11 PAT. Nowy prezydent ministrów w Bawaryi wygłosił wczoraj w parlamencie mowę, w której powiedział niędzy innemi, że dla Niemiec jego zdaniem wstąpienie do Ligi może mieścić w sobie niebezpieczeństwo. Konstytucya wejmarska nie odpowiada historycznemu rozwojowi Niemiec i duchowi narodu niemieckiego. Dla narodu niemieckiego ze względów historycznych i geograficznych jest monarchia lepsza niż republika. Prezydent ministrów oświadczył dalej, że jest legalistą i pozostaje w stosunkach z księciem Ruprechtem. Uznaje on zasługi domu Wittelsbachów wobec Niemiec z tego punktu widzenia będzie uprawiał politykę ogólno niemiecką.

Pogłoski o buncie floty sowieckiej w Kronsztadzie.

Wiedeń. 21 11. PAT. „Neue Fr. Presse“ donosi z Berlina: Tutejsze dzienniki poranne notują pogłoskę, jakoby wśród marynarki rosyjskiej w Kronsztadzie przyszło do poważnych niepokojów, przyczem Trocki miał być pojmany przez zbuntowanych marynarzy. Poselstwo sowieckie w Berlinie zaprzecza tym pogłoskom.

Giełda warszawska z dnia 21 b. m. (PAT) Cyfry w złotych. Dolary Stanów Zjedn. tranz. 517¾ bony złote 097 pożyczka złota 660—670 milionówka 073—075 pożyczka dolarowa 345—335.

Czeki: Belgia tranz. 2524½ Holandya tranz. 210·00 Londyn tranz. 2408 Nowy Jork tranz. 518½ Paryż tranz 2752 Praga tranz. 1555 Szwajcarya tranz. 100·20 Wiedeń tranz. 73[illegible]½ Włochy tranz. 2263.

Giełda warszawska z dnia 21 b. m. (PAT) **Akcye.** Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków —— Bank Przemysłowy Lwów 031—032 Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 610—625 Puls ——— Wild ——— Cukier Warszawa 325—300—310 Cegielski 050—050 Ursus 155—155 Parowozy 026—028 Zawiercie 2003 Zegluga —— Polska nafta —— Siła i Swiatło 047—048 Cmielow —— Starachowice 202—192—195 Pocisk —— Zieleniewski 945 Zyrardów 1150 Chodorów 500

Lwów, 21. 11 PAT. Giełda akcyjna. Bank hipot. 0.58, bank przem. 0.33—0.36, bank ziemski kred. 0.17—0.20, browary 9.30—9.40, Chodorów 5.30—5.35, Chybi 6.60, Cegielski 0.54—0.58, Pocisk 1.30, nafta 0.60, Tow. bud. 0.22—0.30, Rakszawa 2.35—2.50, Siersza górnicza 4.70—4.50, Sole 3.70, Zieleniewski 10—9.90, Ććmielówó 0.50, Lokomotywy 0.48—0.47 i pół, Niemojowski 0.45, Ojkos 2.20—2.25, Parowozy 0.33.

Lwów, 21 11 PAT. Giełda zbożowa. Pszenica 24,75—25.75, żyto 20—21, jęczmień browarniany 22—23, jęczmień przemiałowy 18—19, owies 10—21.

Giełda wiedeńska z dnia 21 b. m. (PAT) **Dewizy.** Amsterdam 28[illegible]70 Zagrzeb i Belgrad 1028 Berlin 16850 Bruksela 3439 Budapeszt 9480 Bukareszt 369 Chrystiania 10480 Kopenhaga 1[illegible]480 Londyn 328800 Madryt 9600 Medyolan 3074 Nowy Jork 70935 Paryż 3764 Praga 2125 Sofia 516 Sztokholm 18930 Warszawa 13600—13700 Zurych 13690 Dolary 70460 Belgijskie 3095 bułgarskie 502 duńskie 12[illegible]0 marki niemieckie 16640 angielskie 327000 francuskie 3720 holenderskie 28200 włoskie 3040 jugosłowiańskie 1[illegible]23 norweskie 10350 polskie 13550—13690 rumuńskie 364 szwedzkie 18720 szwajcarskie 13[illegible]40 hiszpańskie [illegible]480 czeskie 2112 węgierskie 9290 tureckie 36000.

Papiery lokacyjne. Renta majowa 3500 austr. renta kor. 3500, renta lutowa 3950, węg. renta złota ——, losy tureckie 430000, prior. kol. poł. 437000 Kolej połudn. 620.0.

Zieleniewski 146.500 Silesia 19900 Galicja 1,440.000 Siersza 75000. Bank Małopol. 5500 Bank hipot. 8800 Portland cement 390.500.— Nafta 217000. — Browary lwowskie 150.000 Tepege 35—39.

Zurych 21 bm. (PAT). Zamknięcie giełdy. Berlin 1·24 (za 1 miliard) Holandya 208·70 Nowy Jork 519— Londyn 2402, Paryż 27·37 Medyolan 22·50 Praga 15·52 Budapeszt 00070, Bukareszt 2·75 Belgrad 7·57½. Sofia 3·80 Warszawa 10050 Wiedeń 0·007325.

PO ZAMKNIĘCIU KRONIKI.

— **SMIERTELNY WYPADEK KOLEJOWY.** Wczoraj wieczorem posterunkowy policyi Szukalski, pełniący służbę przy moście kolejowym na Wisle, został przejechany przez pociąg, w chwili gdy ustępując przed nadjeżdżającym pociągiem, niezauważył pociągu na drugim torze.

— Austin Chamberlain będzie reprezentował Anglię na sesyi Rady Ligi narodów, która rozpocznie się w Rzymie 8 grudnia.

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Ign. Schwarzbart: Red. odpow. Jakób Freund. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 3.